

Обединено училище „Христо Ботев“

2940, с. Дъбница, общ. Гърмен, обл. Благоевград, тел.: 0892602028, e-mail: botevschool@mail.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Заповед №РД-08-383/03.09. 2021 г.

ДИРЕКТОР:

(подпис и печат на училището)

Тодор Хаджидиманов

(име и фамилия на директора)

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ ЗА УЧЕБНАТА 2021/2022 г.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е приета на заседание на педагогическия съвет (протокол № 9/03.09.2021 г.) и е утвърдена със заповед № РД-08-383/03.09.2021 г. на директора на училището.

Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Благоевград съобразно спецификата и конкретните условия в ОБУ „ Христо Ботев „ с. Дъбница.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

I. Анализ на състоянието и идентификация на актуалните проблеми, свързани с ранното напускане на училище

1. Анализ на състоянието

Отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а също и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика.

През уч. 2020/ 2021 година в ОБУ „ Христо Ботев „ с. Дъбница.

в дневна форма са обучавани 152 ученици. В училището няма ученици, които попадат в дефинираните по-долу групи:

- **преждевременно напуснали училище** (съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г.) – лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение;
- **отпаднали от училище** – ученици до 18-годишна възраст, отписани от училище преди завършване на последния гимназиален клас, ако същите на са записани в друго училище.

При ежеседмичните проверки на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество разговори с ученици с отсъствия училищният екип констатира, че:

1. Извинените отсъствия са направени по следните причини:

- здравословни, за които са представени съответните медицински документи;
- семейни, удостоверени със заявление от родител/настойник;
- за участие в извънкласни и извънучилищни дейности съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия.

2. Сред основните причини за натрупване на неизвинени отсъствия се открояват, както следва:

- *Нежелание на ученика да учи*

По-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с ниска мотивация и са под влияние на външни фактори.

- *Липса на родителски контрол*

Родителите в повечето случаи са заинтересовани от изхранването на детето си, а не от неговото обучение и резултатите от обучението. Част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или са сами.

- *Липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище*
- *Неефективни санкции на ученици*

Не са наложени санкции, при липсата на родителска ангажираност и не са наложени глоби по реда на чл. 347 от ЗПУО от страна на общинската администрация, тъй като в голямата им част те са несъбираеми и не постигат търсения ефект.

Поради „криворазбрана“ загриженост безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, което обезсмисля полагащите от училището усилия за намаляване на отсъствията.

Като тенденция през учебните години се забелязва намаляване на общия брой на извинените и неизвинените отсъствия и на средния брой отсъствия на един ученик, което доказва ефикасността на системните и целенасочени действия и предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище. При реализираното обучение от разстояние във връзка с обявеното извънредно положение и впоследствие извънредна обстановка поради разпространението на COVID-19 е постигнато включване на 95 % от учениците.

2. *Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:*

В ОБУ „Христо Ботев“, с. Дъбница.

се изпълнява програма и се предприемат мерки за задържане в училище на ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат неизвинени отсъствия или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават негативни прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училище.

Обект на специално внимание са учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през предходната учебна година са допусkali повече от 5 неизвинени отсъствия, както и такива с подобни проблеми през настоящата година. Въпреки съдействието от страна на институции (като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекции „Социално подпомагане“ – гр. Гоце Делчев, спрямо някои ученици е постигнат успех с променлив характер.

В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

- *Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:*
 - Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване на учениците.
 - Наложени санкции от ПС за неизвинени отсъствия-няма.
 - Подаване на информация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини – за 5 ученици.
 - Търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживееене и обсъждане на мерки и действия за коригиране поведението на ученика – 5 писма.
 - Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация – 2 проверки.
- *Възпитателни мерки за превенция на отпадането.*

- Работа с учениците
 - Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно включване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици.
 - Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище.
 - Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители.
 - Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.
 - Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии и др.
 - Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи.
- Работа с родителите
 - Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи (ПДУ, мерки и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище.
 - Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
 - Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.
- Работа с педагогически специалисти и непедагогически персонал
 - Изготвени училищни документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица (Инструкция за организиране дейността на класните ръководители в часовете за консултиране на родители и ученици и водене на училищната документация, Инструкция за водене на дневник на паралелка I – X клас, образци на писма до родители и институции, система за формално общуване с родители, Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация и др.).

В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2019/2020 година може да се направят следните изводи:

- Прилаганите мерки са оказали очакваното възпитателно въздействие и броят на допуснатите отсъствия, както и учениците, носители на отсъствия, е по-малък в сравнение с предходните години.
- Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците.

II. Основна цел, подцели, очаквани резултати. Приоритети в училищната политика за учебната 21/2022 г.

Изграждането на **позитивна училищна среда** чрез установяване на устойчив образователен диалог между образователната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация.

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.
2. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.
3. Разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за **учениците** учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области.

Очаквани резултати:

Учениците се чувстват спокойни и сигурни в училище, удовлетворени от възможностите за реализация на потенциала им в различни области. Идентифицират се с успехите на училището и са заинтересовани за неговия имидж. Осигурени са възможности за изява и включване в училищните дейности и на учениците с по-ниски резултати в учебната дейност, както и на тези в неравностойно положение.

- Повишаване на професионалната компетентност на **педагогическите специалисти** по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците.

Усъвършенствана професионална компетентност на учителите, придобиване на умения за поставяне на учениците в „ситуация на успех“, повишен интерес от страна на учениците към учебната дейност, активизиране в учебните часове. Промяна в самочувствието и отношението към изпълнение на служебните задължения.

- Активизиране на комуникацията с **родителите** на учениците и включването им в общоучилищни дейности.

Повишено доверие в училището като институция, постигане на партньорски взаимоотношения с родителите, ограничаване отсъствията на децата от училище.

- Повишаване на капацитета на **училището** за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с **институциите**, които имат отношение към проблема „отпадане/преждевременно напускане на училище“, както и към неговата превенция.
- Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.
- Създадени условия и повишена мотивация за посещение на училище.
- Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своєвременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.
- Координирани действия, задържане на учениците в училище.

III. Мерки и дейности за превенция и подкрепа на учениците. Създаване на позитивна образователна среда

Мерки/дейности	Срок	Отговорни лица
1.1. Изготвяне на анализ и оценка на досегашната училищна програма за превенция на отпадането и намаляване на отсъствията от училище.	М. октомври	Директор

1.2. Приемане на политики и мерки за превенция на отпадането от училище в съответствие с Областната стратегия за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Благоевград	М. октомври	Директор
1.3. Сформиране на училищни екипи за подкрепа на личностното развитие на ученици в риск съгласно разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование.	При необходимост през учебната година	Директор
1.4. Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на обществения съвет; - алтернативни родителски срещи; - съвместни дейности – по паралелки - индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.	През учебната година	Класни ръководители
1.5. Включване в плана на класните ръководители на дейности за превенция на отпадане и работа с ученици в риск и техните родители.	През учебната година	Класни ръководители
1.6. Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности: - за изява на творческия им потенциал – училищни празници, състезания, конкурси и др.; - инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание; - свободен достъп до училищна спортна база; - по проект „Подкрепа за успех“; - за кариерно ориентиране и консултиране; - за превенция на рисковете и здравословни житейски избори.	През учебната година	Ръководители на групи, учители
1.7. Създаване на подкрепяща среда за учениците със СОП и условия за приобщаващо образование за ученици в риск от отпадане: - изготвяне на планове за подкрепа за личностното развитие на учениците в риск и с ниска мотивация; - консултиране и допълнителна работа; - целенасочена подготовка за НВО ; - недопускане на прояви на агресия и тормоз.	През учебната година	Учители от училището и РЦ за подкрепа на процеса на приобщаващото образование
1.8. Повишаване обхвата на учениците, включени в ЦОУД и осигуряване на условия за ефективното ѝ провеждане.	През учебната година	Класни ръководители, учител в група
1.9. Дейности на ученическите класни съвети в подкрепа на	През	Класни

ученици в риск от отпадане вкл. и по подхода „Връстници обучават връстници“.	учебната година	ръководители, учител в група
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ		2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ
2.1. Повишаване на уменията на педагогическите специалисти за: - работа с ученици с различни обучителни затруднения; - успешно взаимодействие между училището и семейството.	Съгласно плана за квалификация	учители
2.2. Осигуряване на безплатен транспорт на всички пътуващи .	15.09.2021 г.	ЗДУД
2.3. Изплащане на стипендии при условията и по реда на ПМС № 33 от 15.02.2013 г. за условията за получаване на стипендии от учениците.	През учебната година	ЗДУД
2.4. Консултиране на учениците в риск и родителите им относно възможностите за продължаване на обучението във форми, различни от дневна форма на обучение.	През учебната година	Класни ръководители
2.5. Ежемесечно подаване на информация в ИСРМ за ученици с 5 и повече неизвинени отсъствия.	До 15-то число на месеца	ЗДУД
2.6. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“.	До 5-то число на месеца	Директор
2.7. Обхват на учениците, подлежащи на задължително училищно обучение до 16-годишна възраст: - отразяване на движението на учениците; - проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и съответните общини.	Уч. 2021/22 г.	ЗДУД
2.8. Съвместни дейности с Обществения съвет: - провеждане на родителски срещи за запознаване със законовите разпоредби, права, задължения и отговорности на всяка от страните по изпълнение на държавната политика за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	През учебната година	Директор, обществен съвет
2.9. Контрол по спазване на задълженията на учителите по регистриране на отсъствията на учениците, посещаемостта на учебните часове и извънучебните дейности.	Ежемесечно	Директор
2.10. Контрол по спазване на задълженията на класните ръководители за оформяне и отчитане на отсъствията на учениците.	Ежемесечно	Директор
2.11. Осигуряване на подкрепа на класни ръководители и учители в работата с ученици в риск:	През учебната	Директор

- консултации със специалисти и експерти .	година	
2.12. Извършване на своевременна оценка на риска от отпадане и адекватна реакция спрямо ученици, застрашени от отпадане.	През учебната година	Класни ръководители
2.13. Уведомяване на институциите (Община, МКБППМН, Дирекция „Социално подпомагане“) за прилагане на законови лостове по отношение на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище.	При необходимост	Класни ръководители
2.14. Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: - информирание и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция; - сключване на споразумение между училището и родителите, в което се фиксират ангажиментите на страните по превенция на отпадането.	При необходимост	Класни ръководители

Възможен подход за представяне на планираните мерки и дейности е според това към кого са адресирани – ученици, педагогически специалисти, родители, работа с институции и др.

Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В ОБУ „ Христо Ботев „, с. Дъбница.

се изпълнява програма и се предприемат мерки за задържане в училище на ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат неизвинени отсъствия или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават негативни прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училище.

Обект на специално внимание са учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през предходната учебна година са допусkali повече от 5 неизвинени отсъствия, както и такива с подобни проблеми през настоящата година. Въпреки съдействието от страна на институции (като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Гоце Делчев, спрямо някои ученици е постигнат успех с променлив характер.

В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

Мерки и дейности с насоченост към учениците:

- Разширяване и разнообразяване на формите за организиране на свободното време на учениците – напр. създаване на привлекателни занимания по интереси – клуб „Футбол“, състав за „Народни танци“, секция по „Шахмат“ и др.
- Разширяване обхвата на целодневната организация на учебния ден.
- Включване на учениците в състезания, олимпиади и др.
- Осигуряване на публични изяви на учениците – празници, конкурси, хепънинги и др.
- Ученическо самоуправление, Ученически съвет; привличане в съвместни дейности с насоченост към превенция на отпадането.
- Усъвършенстване на работата с изоставащите ученици чрез консултации,

индивидуална работа, допълнително обучение по учебни предмети и др.

- Подпомагане на пълноценното участие на ученици в неравностойно социално положение в образователния процес чрез осигуряване на средства за учебни екскурзии, лагери, пленери и състезания.
- Реализиране на ранно професионално обучение по професия
- Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно включване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици.
- Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище.
- Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители
- Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.
- Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии и др.
- Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи.

Мерки и дейности с насоченост към педагогическите специалисти:

- Включване на педагогическите специалисти в квалификационни форми: „Интерактивни и др. методи на обучение, провокиращи ученическата активност“; „Комуникативен тренинг“ и др.; Разнообразяване на формите за вътрешно-училищна квалификация.
- Мотивиране на учителите за участия на конференции и др. форуми за обмяна на добри педагогически практики.

Мерки и дейности с насоченост към родителите:

- Създаване на система за информиране на родителите за учебните резултати и поведението на децата им в училище.
- Въвеждане на алтернативни форми на традиционните родителски срещи.
- Организиране в училище на дни на „отворените врати“.
- Провеждане на семинари, тренинги и др. с родителите на учениците – „Ефективно общуване“, „Сътрудничество и работа в екип“, „Преодоляване на негативни стереотипи и изграждане на толерантни взаимоотношения“.
- Инициране създаването на Оперативен съвет за превенция със засилено родителско участие; привличане на родителите при разработване на училищни политики.
- Съвместна ангажираност на родителите и училището при търсене и привличане на допълнителни ресурси.
- Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи (ПДУ, мерки и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище.
- Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
- Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

*Мерки и дейности с насоченост към повишаване **капацитета на училището** за идентифициране на учениците в риск от отпадане и подобряване на ефективността на работа с институциите:*

- Подобряване на вътрешно-училищната комуникация класен-ръководител – педагогически съветник, зам. директор – директор с оглед ранно идентифициране на учениците в риск.
- Продължаващо модернизиране на материалната база – изграждане на Физкултурен салон, обогатяване на училищната библиотека; организация на използването ѝ по време на ваканциите.
- Създаване на система за координация и сътрудничество между институциите с отговорности за децата и учениците – работни срещи, дискусии, съвместни мероприятия и др. Съвместни дейности и инициативи с представителите на други институции в екипа за обхват, в който участва училището по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г.
- Използване потенциала на местните структури, подобряване комуникацията и организация на съвместни дейности с Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.
- Активизиране ролята на Обществения съвет и Училищното настоятелство в приобщаването на родителите като партньори и споделяне на отговорностите за задържане на учениците в училище.

IV. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с % в сравнение с предходната учебна година:
 - брой отсъствия в края на срока/учебната година;
 - брой санкционирани ученици за отсъствия;
 - брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
 - брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебен предмет поради допуснати отсъствия.
2. Подобряване на образователните постижения на застрашените ученици.
3. Брой ученици в риск от отпадане/преждевременно напускане, включени в училищни дейности.
4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

V. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището.
2. Целеви средства за осигуряване на:
 - учебници на учениците от I – VII клас;
 - безплатен транспорт за всички пътуващи ученици до завършване на средно образование;
 - стипендии – на ученици след завършване на основно образование.
3. От НП на МОН.
4. Проекти.

ДИРЕКТОР:

(подпис и печат на училището)

Тодор Хаджидиманов

(име и фамилия)